

дералізації Російської держави виявилися нежиттєздатними, у зв'язку з чим М. С. Грушевський дійшов висновку про те, що лише незалежність України може забезпечити вільний розвиток та добробут її народу, що і стало кінцевою метою діяльності Центральної Ради.

Павелко В. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри історії держави та права*

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИМІЩЕНЬ ДЛЯ АРЕШТОВАНИХ ОСІБ ЗА ВИНЕСЕННЯМ ВИРОКІВ МИРОВИМИ СУДДЯМИ ЗА СУДОВОЮ РЕФОРМОЮ 1864 РОКУ

Судові статuti, які були прийняті 20 листопада 1864 року склали основу проведення судової реформи 1864 року: «Статут кримінального судочинства», «Статут цивільного судочинства», «Установа судових установлень», а також «Статут про покарання, що накладаються мировими суддями».

Стосовно «Статуту про покарання, що накладаються мировими суддями», то він був кодексом, в який були виділені із «Уложення про покарання судові та виправні» менш важливі злочини, підвідомчі мировим суддям: справи про менш важливі злочини і проступки, за які в законі визначено тільки догана, зауваження, грошові стягнення до трьохсот карбованців, арешт до трьох місяців; справи про крадіжки, хуліганство, вирубку лісу, присвоєння найдених речей та інші злочини цього роду, скоєні особами, які підлягають за ці протизаконні діяння ув'язненню в робочому домі (Учреждение судебных установлений / Российское законодательство X – XX веков: В 9-ти томах. – М., 1984. – Т. 8, с. 35).

Приміщення для осіб, які відбувають покарання у вигляді арешту за винесенням вироку мировими суддями створюються і діють земства. Вони отримують назначені законом суми на створення таких приміщень. Розподіл грошових витрат по повітам кожної губернії належить губернським земським зборам (Устав о наказаниях, налагаемых мировыми судьями. Изд. 1885г. Изд. 18-е. – СПб., 1909. – с. 382).

Повітові земські збори на основі правил, які закріплені в загальній інструкції по губерніях отримують кошти на їжу для ув'язнених (Устав о наказаниях, налагаемых мировыми судьями. Изд. 1885г. Изд. 18-е. – СПб., 1909. – с. 383).

Завідування приміщеннями в кожному повіті належить повітовій земській управі, від якої залежать як всі господарські розпорядження, так і призначення посадових осіб.

Мировий з'їзд для загального нагляду за утриманням ув'язнених вибирають опікуна для кожного приміщення (із свого кола або сторонню

надійну особу). Опікун помітивши, якісь недоліки має відразу повідомити до повітової управи. В кожному приміщенні ведуться реєстри всіх ув'язнених, в яких зазначені причини затримання, час прийняття і термін ув'язнення.

Приміщеннями для осіб, які відбувають покарання у вигляді арешту за винесенням вироку мировими суддями можуть бути спеціально облаштовані або наймані будівлі. Ці приміщення оглядаються місцевим лікарем для визначення кількості осіб, які можуть в ньому знаходитись без шкоди для здоров'я. Але в одній кімнаті не може знаходитись більше 10 чоловік. Площа відведена на кожного ув'язненого з розміщенням ліжка та інших речей повинна бути не менше ніж 65 кв. футів (6 м²). Ліжка повинні знаходитись одне від одного на відстані не менше 14 дюймів (0,4 м). На кожні два ліжка повинно припадати не менше одного вікна. Висота кімнати повинна бути від 10 до 12 футів (0,6 м²). В кожній кімнаті знаходиться отвір штучної вентиляції. Не менше ніж один раз на рік кімнати потрібно проводити генеральне прибирання (Неклюдов Н. Руководство для мировых судей. Уставы о наказаних. СПб., 1868. – с. 12).

В приміщеннях для арештантів можуть також знаходитись особисто затримані, такі особи утримуються оремо від притягнутих до арешту. Звинувачені в змові по одній справі не можуть утримуватися в одному приміщенні.

Приміщення розділяються на чоловічі та жіночі половини. По можливості в кожній половині окремо утримуються неповнолітні та особи вищих станів. Особи, які підлягають арешту приймаються до приміщення по копії вироку з підписом морового судді або голови мирового з'їзду, а особисто затримані – по копії протоколу мирового судді (Устав о наказаниях, налагаемых мировыми судьями. Изд. 1885г. Изд. 18-е. – СПб., 1909. – с. 380).

Відбираються у особисто затриманих гроші, цінні папери, а також шкідливі предмети. Всі ці речі записуються у реєстрі. Вони знаходяться у власних речах.

Але слід відмітити, що особисто затримані обвинувачені, які пробули три дні, можуть бути відпущені додому по необхідності (білизна) за письмовим розпорядженням наглядача, а особи, які знаходяться під арештом не відпускаються із приміщень по необхідності, а лише в конкретних випадках: смерть або тяжка хвороба їхніх батьків, подружжя, дітей, рідних братів та сестер. Саме в цих випадках опікун, а за його відсутності наглядач приміщення, може дозволити відлучення не більше трьох днів. А особи, по яким ведеться слідство, відпускаються під особливим наглядом.

Ув'язненим дозволяється щоденна прогулянка в межах саду чи двору, що належить до приміщення. Також можливі побачення з родичами в зазначений день та час. Ув'язнені під арештом можуть працювати в межах

в'язниці (лише за власним бажанням) і за це отримувати плату, половина якої видається відразу на руки ув'язненим, а інша частина при їхньому звільненні.

В випадку тяжкої хвороби ув'язненого, за відсутності лазарету, його везуть до найближчої лікарні.

За невиконання встановлених правих до ув'язнених застосовувалась, за вироком опікуна, догана, грошове стягнення не більше 15 рублів, або тримання в кімнаті без світла сутки (вживання вина, куріння тютюну, гра в карти, шашки та інші) (Устав о наказаниях, налагаемых мировыми судьями. Изд. 1885г. Изд. 18-е. – СПб., 1909. – с. 381).

Розглянувши загальну характеристику приміщень для арештованих осіб за винесенням вироків мировими суддями за судовою реформою 1864 року, можна зробити висновок, що судові статuti 1864 року (а саме «Статут про покарання, що накладаються мировими суддями») внесли великий вклад до судового ладу. Головне те, що приміщеннями для осіб, які відбувають покарання у вигляді арешту за винесенням вироку мировими суддями, мають бути спеціально облаштовані будівлі і ці приміщення обов'язково оглядаються місцевим лікарем для визначення кількості осіб (не більше 10 чоловік). Слід відмітити, що приміщення розділяються на чоловічі та жіночі половини, для неповнолітніх та осіб вищих станів. Ув'язнені мають право на прогулянку, заробітну плату, відлучення додому.

Гриб А. М.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри історії держави та права*

ПРИМИРЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ: УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД

Сучасний етап розвитку правової системи України відмітний поворотом від конфронтаційної до дискурсивно-змагальної моделі правосуддя, що потребує ґрунтового наукового дослідження таких її елементів як примирення та примирні процедури. Примирення є ключовим поняттям нової моделі правосуддя, що впливає й на сутність правової системи у цілому. Адже у правовій системі інформаційного (постіндустріального) суспільства основним принципом є не конфліктність, властива досучасному праву, а баланс інтересів особистості та суспільства на основі компромісу.

Термінопоняття «примирення» використано в різних галузях національного права. Підкреслимо значущість його унесення до нового Кримінального процесуального кодексу (глава 35), який за своєю значущістю справедливо називають третьою конституцією країни (після власне Кон-